

В І Д Г У К

**офіційного опонента на дисертацію і автореферат
Колесніка Ігоря Ігоровича «Методика розслідування злочинів проти
безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту» на здобуття
наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю
12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова
експертиза; оперативно-розшукова діяльність.**

Актуальність теми дисертаційного дослідження. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, рівень смертності від дорожніх аварій в Україні становить 12 осіб на 100 тис. населення, що вдвічі перевищує середній показник країн Європейського Союзу. При цьому можна констатувати, що ситуація має тенденцію до погіршення. Не останню роль у зміні подібної тенденції мають відігравати кваліфіковані, всебічні та об'єктивні кримінальні провадження разом із справедливо призначеним покаранням.

Проблематиці розслідування злочинів проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту присвячена досить значна кількість криміналістичних досліджень (дисертацій, монографій, навчальних посібників) у яких увага дослідників, в основному, зосереджувалася на порушеннях правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (ст. 286 КК України). Тож, безумовно, далеко не всі проблемні питання розслідування злочинів зазначеної категорії знайшли достатнє висвітлення. Окрім того, з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України 2012 р. суттєво змінився порядок досудового розслідування й судового провадження, використання спеціальних знань. Аналіз слідчої практики показує, що кримінальні провадження даної категорії мають не тільки певні прогалини, а й серйозні помилки саме у світлі видозміни вітчизняної законодавчої бази та впровадження новітніх алгоритмів розслідування злочинів проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту. Малодослідженість проблем сьогоденної практики стримування злочинів цієї групи, та нагальна потреба в поглибленні теоретичних знань щодо них й виробленні ефективної сучасної наукової методики їх розслідування і зумовили актуальність обраної теми дисертації.

Тему дисертації визначено відповідно до комплексної наукової програми «Основні напрямки реформування законодавства України у контексті Європейської інтеграції» (номер державної реєстрації 0104U004048), Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», затвердженої Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015, наказу МВС України від 16 березня 2015 р. № 275 «Про затвердження Переліку пріоритетних напрямків наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2015-2019 років». Дисертаційна робота виконана в рамках науково-дослідної теми кафедри кримінально-правових дисциплін юридичного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна «Комплексні дослідження проблем злочинності та окремих видів злочинів на основі верховенства права» (номер державної реєстрації 0116U000916).

Мета дослідження полягає у тому, щоб із огляду на сучасні правові умови та потреби слідчої практики і на основі новітніх криміналістичних знань удосконалити теоретичні положення та виробити оптимальні практичні рекомендації щодо методики розслідування злочинів проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що у дисертації сформульовано та обґрунтовано низку теоретичних положень і практичних рекомендацій, які мають значення для розвитку криміналістичної методики, окремих положень кримінального процесу, судової експертології, а також для практичної діяльності правоохоронних органів.

До положень що характеризують наукову новизну можуть бути віднесені такі висновки і пропозиції:

1. Заслуговує на увагу запропонований дисертантом елементний склад криміналістичної характеристики злочинів проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту на основі уявлення про механізм ДТП як системи взаємодії «водій – транспортний засіб – дорога – навколишнє середовище».

2. На думку офіційного опонента вимогам наукової новизни відповідають особливості «наступного етапу» розслідування в ситуації, коли стороною захисту оспорується (заперечується) окремі обставини ДТП;

3. Вважаємо за можливе підтримати сформульовані та обґрунтовані положення щодо особливостей у тактиці проведення окремих слідчих (розшукових) дій, що обумовлені специфікою об'єкта пізнання, яким виступає динамічна подія під час руху транспортного засобу, в механізм якої можуть бути закладені вчинки кількох суб'єктів, передбачені статтями 286, 287, 288, 291 КК України.

4. Обґрунтовано положення щодо чинників, які обумовлюють відмінності кримінальних проваджень на початковому етапі розслідування злочинів даної категорії, – техногенності ДТП, складності механізму, швидкоплинності.

5. Доцільним є удосконалення типових слідчих ситуацій, тактичних завдань і засобів їх вирішення на початковому етапі розслідування з урахуванням вихідної інформації щодо знаходження на місці ДТП транспортних засобів, їх водіїв, інших учасників дорожнього руху та їх поведінки.

6. Обґрунтовані положення: щодо особливостей тактики огляду місця ДТП, які обумовлені характером вирішуваних основних тактичних завдань та його зв'язком з технічними експертизами; відносно обставин, які підлягають доказуванню в кримінальних провадженнях даної категорії справ; які стосуються проблемних завдань слідчого експерименту щодо встановлення окремих елементів механізму ДТП та його зв'язку з експертизами.

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків та рекомендацій сформульованих у дисертації забезпечується шляхом використання загальнонаукових та спеціально-наукових методів пізнання, а саме: логіки, системно-структурного, історико-правового, порівняльно-правового методу.

Нормативно-правову базу проведеного дослідження складають Конституція України, закони і підзаконні нормативні акти, що регулюють суспільні відносини у сфері дорожнього руху та експлуатації транспорту,

кримінальне і кримінальне процесуальне законодавство України, відомчі нормативні акти та інструктивні документи МВС України.

Емпіричну базу дослідження складають результати узагальнення матеріалів 202 кримінальних проваджень за статтями 286, 287, 288, 291 КК України, результати опитування 149 слідчих та експертів, статистичні та аналітичні дані Національної поліції України.

Практичне значення. Отримані за результатами проведеного дослідження висновки і сформульовані пропозиції можуть бути використані: у практичній діяльності – при здійсненні кримінальних проваджень щодо злочинів проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту; у навчальному процесі вищих навчальних закладів – при викладанні криміналістики та спеціальних навчальних курсів, підготовці підручників, навчальних посібників та навчально-методичних матеріалів, а також підвищенні кваліфікації прокурорів, слідчих, працівників оперативних підрозділів, суддів.

Апробація результатів дослідження. Основні положення, висновки і пропозиції дисертаційної роботи були оприлюднені на 6 науково-практичних конференціях: Міжнародній науково-практичній конференції «Юридична наука та практика: виклики сучасних євроінтеграційних процесів» (м. Братислава, Словачка Республіка, 27-28 листопада 2015 р.), VII науковому круглому столі молодих вчених, аспірантів та магістрів «Верховенство права – основоположний принцип правової держави» (18 грудня 2015 р., м. Харків), Всеукраїнській науково-практичній конференції «Правове регулювання суспільних відносин в умовах демократизації української держави» (м. Одеса, 8-9 квітня 2016 року), XII Міжнародній науковій конференції студентів та молодих вчених «Від громадянського суспільства – до правової держави» (м. Харків, 22 квітня 2016 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми та стан дотримання захисту прав людини в Україні» (м. Львів, 19-20 серпня 2016 р.), VIII науковому круглому столі молодих вчених, аспірантів та магістрів

«Верховенство права – основоположний принцип правової держави» (16 грудня 2016 р., м. Харків).

Ознайомлення з текстом дисертації та автореферату дає підстави вважати, що автор досяг поставленої мети та в основному виконав означені ним завдання.

Основні теоретичні висновки і практичні рекомендації, що містяться в дисертації, відображені в 13 наукових публікаціях за темою дослідження: у 7 статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях (у тому числі одна в іноземному науковому виданні та одна у співавторстві), а також у 6 тезах доповідей і наукових повідомлень на наукових конференціях.

Структура роботи зумовлена метою, завданнями, предметом і логікою дослідження. Дисертація складається з переліку умовних скорочень, вступу, трьох розділів, що включають чотирнадцять підрозділів, висновків, списку використаних джерел. Зміст дисертації повністю розкриває тему дослідження, структура дисертації та автореферату в основному відповідають вимогам, що ставляться до такого виду наукових праць: загальні висновки до роботи є логічними, лаконічними, послідовними, викладеними на високому рівні теоретичних та практичних узагальнень. Дисертація та автореферат підготовлені державною мовою. Зміст автореферату відповідає основним положенням сформульованим у дисертації.

Визначаючи позитивні ознаки дисертаційного дослідження, офіційний опонент разом з тим, хоче визначити окремі дискусійні чи недостатньо обґрунтовані положення роботи:

1. На думку офіційного опонента поділ 1 розділу роботи на 7 параграфів не є зовсім вдалим, так як параграфи 1.4-1.6 містять від 2 до 4 сторінок тексту. Краще було б об'єднати параграфи 1.3-1.7 в один під назвою «Елементи криміналістичної характеристики злочинів проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту».

2. Офіційний опонент не зовсім згоден з таким трактуванням автором «початкового етапу розслідування», як його закінчення повідомленням про підозру. Підозра може бути повідомлена і при закінченні досудового розслідування, після проведення всіх необхідних слідчих (розшукових) дій (стр.55-56), а початковий етап закінчується проведенням усіх невідкладних слідчих (розшукових) дій.

3. Описуючи на стр. 63-65 роботи додаткові обставини які підлягають доказуванню по дорожньо-транспортним пригодам автору бажано було б їх розділити на складові які викладені у ст. 91 КПК України, тобто що до чого має відношення, які до часу, які до способу, а які і до обстановки і т.і.

4. На стр. 98 роботи дисертант зазначає, що наступний етап охоплює слідчо (розшукові) дії після проведення допиту підозрюваного, це висловлювання, на думку офіційного опонента, є не зовсім правильним, так як після повідомлення про підозру допит може і не відбутися. Тому правильно буде зазначати що цей етап починається після повідомлення про підозру.

5. У параграфі 2.3 роботи автор веде мову про проведення технічної експертизи (автотехнічної) на «наступному етапі розслідування». У офіційного опонента проведення такої експертизи на цьому етапі викликає великі сумніви, так як така експертиза як правило призначається ще до повідомлення особи про підозру, бо без її висновків часто неможливо з'ясувати хто винен у ДТП.

Висловлені зауваження багато в чому мають дискусійний характер, а тому суттєво не впливають на позитивну оцінку дисертаційного дослідження Колесніка І.І.

Висновок:

Дисертаційне дослідження Колесніка Ігоря Ігоровича на тему «Методика розслідування злочинів проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту» є закінченим, актуальним, науково і практично значущим дослідженням, що має істотне значення для розвитку криміналістики, удосконалення практичної діяльності та відповідає вимогам

Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567, а її автор – Колеснік Ігор Ігорович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність.

Офіційний опонент:

**професор кафедри кримінального процесу
Одеського державного університету
внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, професор**

- С.М. Смоков

Погоджено:

**перший проректор Одеського державного
університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент**

Є.В. Албул

